

Het demissionaire kabinet dendert onverminderd door

4 augustus 2023

Het demissionaire kabinet Rutte IV gebruikt de parlementair luwe periode om in hoog tempo wetten door te drukken. Ook de Grondwet wordt grondig aangepakt. Dit blijkt uit onderzoek van Wouter Aukema die zijn bevindingen op Twitter zette. Ontslag versnelt zelfs het proces van wijziging in de grondwet, aldus Aukema.

Handen vrij voor Mark Rutte

Het kabinet is gevallen, kopten de media op 7 juli jl. Na 13 jaar met Mark Rutte als premier en zoveel onopgeloste schandalen verder, viel het vierde Rutte-kabinet. De in beeld gebrachte premier leek er niet rouwig om. Met een brede glimlach stapte hij de Haagse nacht in. De vraag is dan ook of het kabinet gevallen is of door Rutte zelf tot geschiedenis is gemaakt.

Er zijn nogal wat voordelen voor de zittende premier. Ofschoon het kabinet

demissionair is en alleen lopende dringende zaken mag afhandelen, denderd de trein van voorstellen tot verandering van wetten gewoon door. Het parlement, een commissie of een kamerlid, kan bepaalde voorstellen als 'controversieel' bestempelen waardoor de regering een nieuw samengesteld parlement moet afwachten.

Bevindingen

Wouter Aukema, inmiddels bekend om zijn gedegen onderzoeken, publiceerde onlangs een ['draadje' op Twitter](#) (nu 'X') over de zonder te veel bemoeienis doorregerende Mark Rutte. Hier zijn constatering en conclusies.

- Slechts 1% van de wetsvoorstellen is 'controversieel' verklaard en mag dus niet door een demissionair kabinet worden behandeld;
- Een demissionair kabinet dient net zo veel wetsvoorstellen in als een kabinet in functie;
- In 2020 stijgt het aantal nieuwe wetsvoorstellen met 32% t.o.v. het gemiddelde van de 10 jaren daarvoor;
- In demissionaire staat deed kabinet Rutte-III in 2021 méér wetsvoorstellen dan alle jaren daarvoor (muv 2020);
- Van alle voorstellen in de afgelopen 15 jaar die betrekking hebben op de Grondwet, werd 50% ingediend: tijdens een demissionair kabinet en in de afgelopen 3½ jaar;
- Een wijziging van de grondwet heeft minstens twee kabinetten nodig, omdat hierbij een tussentijdse verkiezing vereist is. Alleen een vroegtijdige val van een kabinet kan dit proces versnellen. Een kabinetscrisis kan zo dus ook een doel zijn. ([Wijzigingsvoorstellen Grondwet](#));

Lijst gaat verder onder toelichting wijziging Grondwet

Een grondwetswijziging doorloopt 7 stappen:

1. De regering of 1 of meer leden van de Tweede Kamer dienen een voorstel tot grondwetswijziging in.
2. De Tweede en Eerste Kamer nemen dit wetsvoorstel in 1e lezing aan met

een gewone meerderheid. Dit heet ook wel de 'overwegingswet' of de 'verklaringswet'.

3. De Tweede Kamer wordt ontbonden en er worden verkiezingen gehouden. Hierdoor kunnen kiezers zich over de wijzigingen uitspreken.
4. Het in 1e lezing aangenomen voorstel wordt ingediend bij de nieuw gekozen Tweede Kamer. Deze moet het voorstel behandelen. [Als de Tweede Kamer die gekozen is na goedkeuring in 1e lezing er niet over stemt, dan vervalt het voorstel automatisch.](#)
5. De Tweede en Eerste Kamer nemen het wetsvoorstel in 2e lezing aan met een 2/3 meerderheid. Zij kunnen het voorstel niet meer wijzigen.
6. De Koning en 1 of meer ministers of staatssecretarissen ondertekenen het wetsvoorstel.
7. Publicatie van de wijziging in het Staatsblad. De wijziging treedt daarna direct in werking.

- *"De Tweede Kamer maakt samen met de regering nieuwe wetten en controleert of de regering haar werk goed doet"*, aldus de Tweede Kamer website. Kamerleden doen zelf verbazingwekkend weinig wetsvoorstellen;
- Een kabinet dat ontslag indient, wordt geacht alleen nog lopende zaken af te handelen. Niets blijkt minder waar. In 2017 werden 39 wetsvoorstellen controversieel verklaard. In 2021 waren dit er nog maar 22 (7,3% van alle voorstellen);
- Bij vorige kabinetscrises vonden deze commissievergaderingen binnen 2 weken na ontslag van het kabinet plaats. Nu zijn deze vergaderingen uitgesteld tot 7 september. Tot die datum is dus sowieso geen enkel onderwerp controversieel verklaard;
- Samengevat: Een ontslagen kabinet dendert op volle kracht voort en gaat daarmee voorbij aan het feit dat legitimiteit en een breed burgerlijk draagvlak cruciaal is voor het vertrouwen in de Nederlandse politici en democratie.